

KAMBJA

KAMBJA VALLA
EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS
2023–2026

2022

Sisukord

Sissejuhatus	2
1. Sotsiaalmajanduslik keskkond	3
1.1 Eesti majanduskeskkond.....	3
1.2 Kambja vald.....	4
2. Põhitegevuse tulud	7
3. Põhitegevuse kulud	10
4. Põhitegevuse tulem	12
5. Investeeringutegevuse eelarve.....	12
6. Eelarve tulem, finantseeringutegevus ja likviidsed varad	15
7. Võlakohustused	15
8. Finantsdistsipliin	17
9. Sõltuv üksus	19
10. Arvestusüksus.....	20
11. Kokkuvõte	21

Sissejuhatus

Kambja valla eelarvestrateegia eesmärgiks on tagada valla finantsstabiilsus ning jätkusuutlik areng ja eelarvepoliitika. Eelarvestrateegia annab rahalised orientiirid valla võimalustest arengukavas kavandatud tegevuste realiseerimiseks. Lisaks kohaliku omavalitsuse üksuse enda andmestikule antakse ülevaade ka sõltuvate üksuste kohta (põhitegevuse tulemid ja netovõlakooormused). Kambja vallal on alates 2018. aastast kaks sõltuvat üksust - OÜ Olme ja OÜ Ülenurme Teed.

Eelarvestrateegia koostatakse vähemalt neljaks eelseisvaks eelarveaastaks, mida igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest korrigeeritakse. Käesolev eelarvestrateegia on aluseks järgmise aasta eelarve koostamisel.

Kambja valla eelarvestrateegia käsitleb 2023-2026 aasta tegevustulusid, tegevuskulusid, investeeringuid ja finantseerimistegevust ning nendest lähtuvaid rahavoogusid. Eelarvestrateegia annab ülevaate omavalitsuse finantsseisundist ning võimekusest teenindada olemasolevaid kohustusi.

Kuna Kambja valla eelarvestamine baseerub alates 2019. aastast tekkepõhisel süsteemil, on ka eelarvestrateegia koostamisel kasutatud tekkepõhise eelarvestamise meetodikat, eelneva perioodi andmed on võrreldavad.

Kambja valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) § 20 sätestatule. Koostamise lähtealuseks on Kambja valla arengukava aastateks 2022-2030, sh arengukava detailne tegevuskava perioodiks 2023-2026 ja Rahandusministeeriumi andmed.

Eelarvestrateegia perioodi tegevuste planeerimisel on eesmärkideks seatud:

- Plaanid on konservatiivsed ja jätkusuutlikud
- Strateegia perioodil põhitegevuse kulude kasvu hoidmine alla põhitegevuse tulude kasvu
- Positiivne tulem- see võimaldab vallal lisaks laenude teenindamise kuludele panustada rohkem vahendeid oma investeerimistegevusteks
- Investeeringute püsivalt kõrge osakaal kogukuludest
- Erinevate toetusrahade kaasamine vajalike investeeringute teostamiseks
- Valla finantsvõimekuse säilitamine

Nimetatud eesmärkide elluviimisel tuleb arvestada reaalse ümbritseva majanduskeskkonnaga.

Eelarvestrateegia arvulised näitajad on toodud lisades 1-3, mis on koostatud rahandusministri 04.07.2011 määruse nr.34 „Kohaliku omavalitsuse üksuse poolt Rahandusministeeriumile eelarvestrateegia, eelarve, lisaelarve ja eelarve täitmise andmete tingimused ning vormid“ kohaselt.

1. Sotsiaalmajanduslik keskkond

1.1 Eesti majanduskeskkond

Kuni viimase ajani on Eesti majandusnäitajad olnud head – keskmise palga ja hõive kasv kiire, tarbimine ning tööstustoodang ja eksport tugev. Samas on kindlustunne nii Eestis kui ka kogu ELis sügisest alates stabiilselt nõrgenenud ja langenud tasemele, kus mõningane majanduslangus selle aasta teises pooles on paljudes riikides ilmselt vältimatu.

Ülikiire hinnatõus kiirendab küll palgakasvu, kuid elanike ostujõud väheneb 2022. aastal siiski oluliselt. See on sõja hind. Tööturul sõda olulist tagasilööki siiski kaasa ei too – hõive kasvab 2022. aastal pea 3% ja edaspidi tagasihoidlikult, seoses põgenike tööturule jõudmisega. 11% palgakasv 2022. aastal taandub 7% juurde järgmisel ja jääb edaspidi 4-5% juurde.

Tarbijahindade kasvutempo tipp peaks jääma sügiskuudesse, 2023. aasta kevadel taandub inflatsioon ühekohaliseks ning aasta lõpus marginaalseks. See kehtib eeldusel, et kevadel pöörduvad energiahinnad langusesse nagu oodatakse tulevikutehingutes ja uusi üllatusi energiakandjate kättesaadavuses ei tule.

Eratarbimist tervikuna suudetakse säästude kasutamise hinnaga hoida 2022. aastal küll napilt eelmise aasta tasemel, kuid mitte kõikidel leibkondadel ei õnnestu sundkulude katmise järel tarbida endises mahus ka mittehädapäraseid kaupu ja teenuseid. 2023. aastal tagasihoidlik reaalsalga kasv taastub ning pensionitõus saab olema kiire (keskmine pension kasvab 18,3%), mis võimaldab rohkematel inimestel suurendada ka tarbimist.

Investeeringud langevad 2022. aastal mulluse ühekordselt kõrge võrdlusbaasi tõttu, kuid neid püüakse ka ülikiire ehituse hinnatõus. Intressitõusu mõju investeeringutele saab loodetavasti olema tagasihoidlik ning surve energiatõhususe suurendamiseks toetab kapitalimahutust veel kaua. Eluasemeinvesteeringuid toetab lisaks eluasemevajadusele ka kinnisvara hinnatõus.

Seni tugeva välisnõudluse toel kiirelt kasvanud ekspordi kasv aeglustub oluliselt, toetudes rohkem teenustele. Eesti päritolu kaupade eksport on veelgi langenud.

Kokkuvõttes aeglustub Eesti majandus 2022. aasta teises pooles oluliselt ja mõne kvartali jooksul majanduse maht kahaneb. 2022. ja 2023. aasta keskmisena peaks SKP kasv jääma siiski kergelt positiivseks ning kiirenema 2024. aastal 3%ni.

Käesoleva aasta eelarvepositsioon on tugevalt mõjutatud Venemaa-Ukraina sõjast, eelarvepuudujääk ulatub 1 miljardi euronini ehk 2,7%ni SKPst. Võrreldes eelmise prognoosiga on suurendatud maksutulude kasvu nii sel kui ka järgmistel aastatel, mille põhjuseks on kiirest

hinnakasvust tingitud tarbimismaksude ja palgakasvu ootuste tõttu suurenenud tööjõumaksude laekumine.

Kulude tase kasvab sõja mõjust ja kiiremast inflatsioonist tingituna kõikidel valitsussektori tasanditel. Suurim koormus lisakulude kandmisel jääb riigieelarvele, kuhu lisandub energiajulgeolekuga, kaitseinvesteeringutega ning põgenikega seotud kulused.

Valitsussektori võlakoormus kasvab defitsiidi tulemusel sel aastal 18,8%ni SKPst ja 2026. aastaks 19,2%ni SKPst.

Suvised majandusprognoosi kohaselt suureneb oluliselt kohalike omavalitsuste tulude laekumine (nii maksutulud, kui ka riigieelarvesse lisandunud toetused). See aitab katta kohalike omavalitsuste lisakulusid, mis on tingitud kiirest üldisest hindade kallinemist kui ka sõjapõgenikele abi ja teenuste pakkumisest. Kohalike omavalitsuste sissetulekud kasvavad 2022. aastal 7,4% ja väljaminekud 6%. Tulude kiirem kasv vähendab omavalitsuste 2022. aasta defitsiiti alla 80 mln euro ning püsib sellisel tasemel eeldatavasti ka järgneval kahel aastal. Prognoositavalt suureneb omavalitsuste netovõlakoormus 2022. aastal 31%lt 32%le põhitegevuse tuludest ning jõuab 40%ni 2025. aasta lõpuks. Perioodil 2023–2026 kasvab kohalikele omavalitsustele laekuv tulumaks keskmiselt 5,5% aastas.

Tabel 1. Prognoosi põhinäitajad 2021-2026

	2021 tegelik	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	8,3	1,0	0,5	3,0	2,5	2,0
Tööpuudus %	6,1	6,0	6,4	6,1	6,0	6,0
Inflatsioon %	4,6	19,5	6,7	1,0	1,5	1,9
Palgakasv %	6,8	11,0	7,4	5,0	4,6	4,5
Valitsussektori:						
tulud kokku (mln eurot)	12 259	13 531	14 498	15 046	15 845	16 333
kulud kokku (mln eurot)	12 981	14 510	15 261	15 731	16 409	16 844
ülejäak/puudujääk (mln eurot)	-721	-979	-763	-685	-565	-510
nominaalne eelarvepositsioon (% SKP)	-2,3	-2,7	-2,0	-1,7	-1,3	-1,2
struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-4,0	-2,6	-0,8	-1,0	-1,0	-0,8
kumulatiivne struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-9,5	-10,8	-10,9	-11,5	-11,9	-12,3
võlakoormus (% SKP)	17,6	18,8	17,6	18,6	19,2	19,2
reserv kokku (% SKP)	9,9	9,0	6,8	6,6	6,6	6,3

Allikas: Rahandusministeeriumi suvine prognoos

1.2 Kambja vald

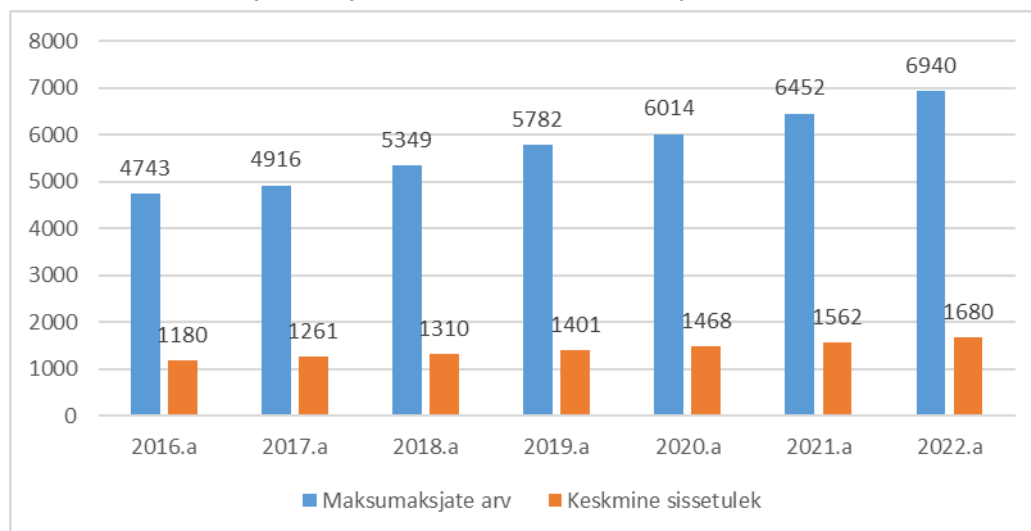
Kambja vald asub Tartumaa lõunaosas. Vald piirneb Tartumaal Tartu linnaga, Nõo, Kastre ja Luunja vallaga, Valgamaal Otepää vallaga, Põlvamaal Põlva ja Kanepi vallaga. Valla pindala on 275,35 km². Kambja vallas on viis alevikku (Kambja, Külitse, Räni, Tõrvandi ja Ülenurme) ning 40 küla.

Olulisemad tegurid valla arengus on elanike arv, valla maksumaksjate arv ja keskmine brutopalk.

Rahvastikuregistri andmetel oli Kambja vallas 01.08.2022 seisuga 13 258 elanikku (01.01.2022 seisuga 12 822).

Tartu linna lähedus on toonud kaasa ka valla elanikkonna jätkuva kasvu nii Tartu linnast väljapoole kolijate, kui ümberkaudsetest omavalitsustest sisserändajate arvelt. Kambja valla näol on tegemist aktiivselt areneva piirkonnaga, kuhu kolivad elama peamiselt noored lastega pered, eakate osakaal rahvastikust on võrreldes Eesti keskmisega oluliselt madalam, samas vanusrühmad 0-14 ja 30-39 on keskmisest oluliselt suuremad. (Kambja valla elanike liikuvusuuring 2021). Arvestades Kambja valla soodsat asukohta ja viimaste aastate rahvaarvu suurenemise tendentsi, (seoses uute elamupiirkondade arendamisega) võib eeldada rahvaarvu ja maksumaksjate arvu edasist kasvu (vt joonis 1).

Joonis 1. Maksumaksjate arv ja keskmine sissetulek Kambja vallas 2016-2022

Allikas: Maksu- ja Tolliamet 2022

Peamised suunad lähiaastatel, mis on välja toodud Kambja Valla arengukavas 2022-2030:

Valdkond: haridus ja noorsootöö

- Lasteaedade ehitamine või rentimine ja/või lasteaia teenuse sisseostmine
- Lasteaiahoonete kaasajastamine ja mänguväljakute uuendamine.
- Kambja lasteaia ruumiplaneeringu korrastamine.
- Koolihoonete renoveerimine.
- Tõrvandi Kooli ehitamine.
- Huviala- ja koolituskeskuse rajamine/asutamine.
- Noortekeskuste remont ja ruumide leidmine valla eri piirkondades.
- Loodusõppe- ja matkaradade kontseptsiooni koostamine ja rajamine.
- Multifunktsionaalsete spordi- ja mänguväljakute rajamine.

Valdkond: tervis ja heaolu

- Uue kaasaegse vallamaja ehitamine.
- Olemasolevate munitsipaalaluruumide renoveerimine.
- Uute sotsiaalmaja(de)/sotsiaalteenuskeskus(t)e ehitamine.
- Kodukohanduste toetamine.
- Päevakeskuste arendamine.
- SA Aarike Hooldekeskuse arendamine ja kaasajastamine.

Valdkond: kultuur ja kogukonnad

- Kambja laululava ja kultuuripargi planeerimine ning rajamine.
- Reola kultuurimaja renoveerimine ja kaasajastamine.
- Kambja kultuurikeskuse tehniline kaasajastamine.
- Jõeveere puhke- ja rekreatsiooniala arendamine.
- Tervisetaristu arendamine ja valla terviseradade valgustamine.
- Külitse paisjärve äärde matkaraja ja munitsipaalmaale puhkeala loomine.

Valdkond: sport ja vaba aeg

- Välisporidrajatiste kaasajastamine ja uute loomine.
- Spordirajatiste ja -objektide korrastamine ning uute objektide rajamine vastavalt vajadusele.
- Kambja spordihoone ja staadioni renoveerimine.
- Vana-Kuuste spordihoone ehitamine.
- Porijõe ja Poldri matkaraja väljaarendamine (valgustatud Porijõe matkarada koos kergliiklussildadega).
- Jõeveere puhke- ja rekreatsiooniala arendamine.
- Tervisetaristu arendamine ja valla terviseradade valgustamine.
- Ropka paisjärve äärde matkaraja ja munitsipaalmaale puhkeala loomine.
- Tõrvandi kooli spordihoone ehitamine.

Valdkond: taristu ja elukeskkond

- Teedele ja tänavatele tolmuva katte paigaldamine.
- Kergliiklusteede rajamine.
- Külitse aleviku piirkonna vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamise toetamine.
- Vee- ja kanalisatsioonisüsteemide renoveerimise toetamine.
- Tänavavalgustuse renoveerimine ja rajamine.
- Vajaduspõhise transpordi pakkumine.
- Jõeveere kinnistule puhke- ja rekreatsiooniala loomine.
- Porijõe puhastamine ja süvendamine.

Valdkond: ettevõtlus

- Toetusmeetme väljatöötamine ja rakendamine noorte ettevõtlikkuse tõstmiseks.
- Lasteaiateenuse rentimine/sisseostmine.
- Hooldekodude ehitamine/ teenuse sisseostmine.

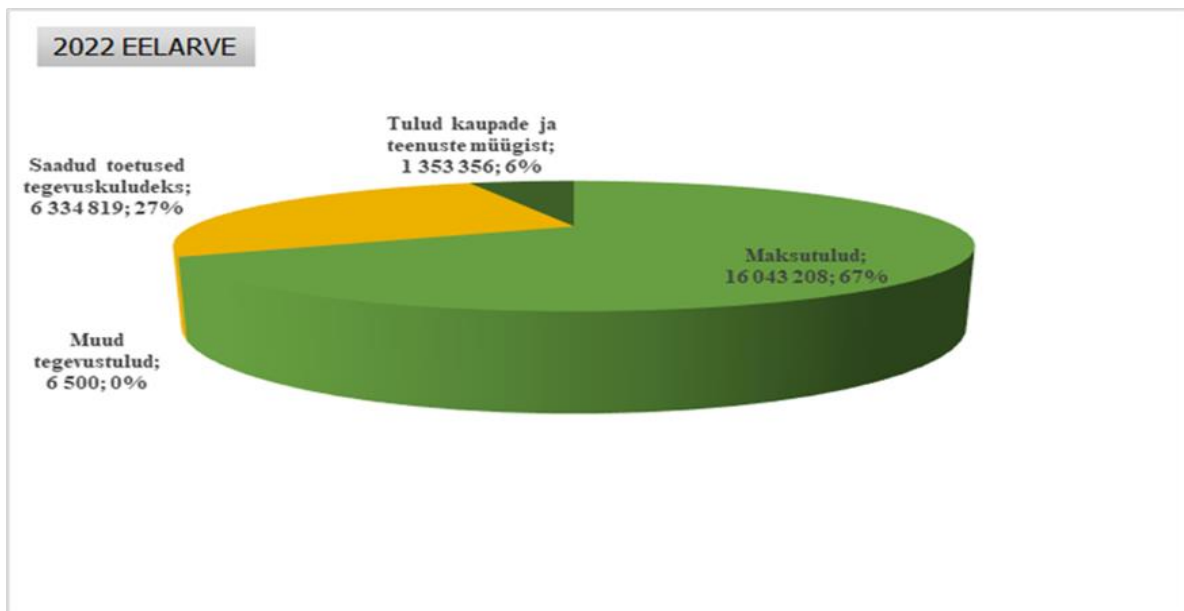
Valdkond: valla juhtimine

- Tõrvandi keskusala/uue vallamaja ehitamine - teenuskeskus, multifunktsionaalne hoone koos päevakeskusega.

2. Põhitegevuse tulud

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest käsitletakse põhitegevuse tuludena maksutuluseid, tuluseid kaupade ja teenuste müügist, saadavaid toetusi ja muid tegevustuluseid. Valla tuludest suurima osa moodustavad maksutulud, millest omakorda enamus laekub eraldistena riiklikest maksudest ehk füüsilise isiku tulumaksust ja maamaksust. Aastatel 2023–2026 kasvavad Kambja valla tulud igal aastal keskmiselt 8%. Tulude kasv tuleneb peamiselt maksutulude kasvust.

Joonis 2. Põhitegevuse tulude jaotus 2022. aastal

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused eelarvestrateegia perioodil 2023-2026:

- Kambja valla elanike arv ja maksumaksjate arv suureneb, brutosissetulek jätkab tõusu;
- Tulumaksu laekumine kasvab aastal 2023 12% ja perioodil 2024-2026 10%;
- Tulumaksumäära eraldis on 11,96%.

- Maamaksu laekumine ei muutu, kehtima jäävad strateegia perioodil 2022.a maksumäärad;
- Uusi kohalikke makse ei kehtestata;
- Kohalik maks on ainult Kambja valla reklaamimaks;
- Tulu kaupade ja teenuste müügist on planeeritud perioodil 2023 kasvuga 5% ja perioodil 2024-2026 kasvuga 1% aastas;
- Riigieelarvelised eraldised - tasandusfond planeeritud perioodil 2023-2026 kasvuga 3%. Arvestatud on toetusfondi suurenemisega aastatel 2023-2026 seoses uue kooli ja lasteaia ning lasteaiarühmade avamisega.
- Muud saadavad sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks on kavandatud võrdsena 2022. aasta eraldistega;
- Muud tegevustulud on planeeritud 2022.a mahus.

Tabel 2. Kambja valla põhitegevuse tulude prognoos

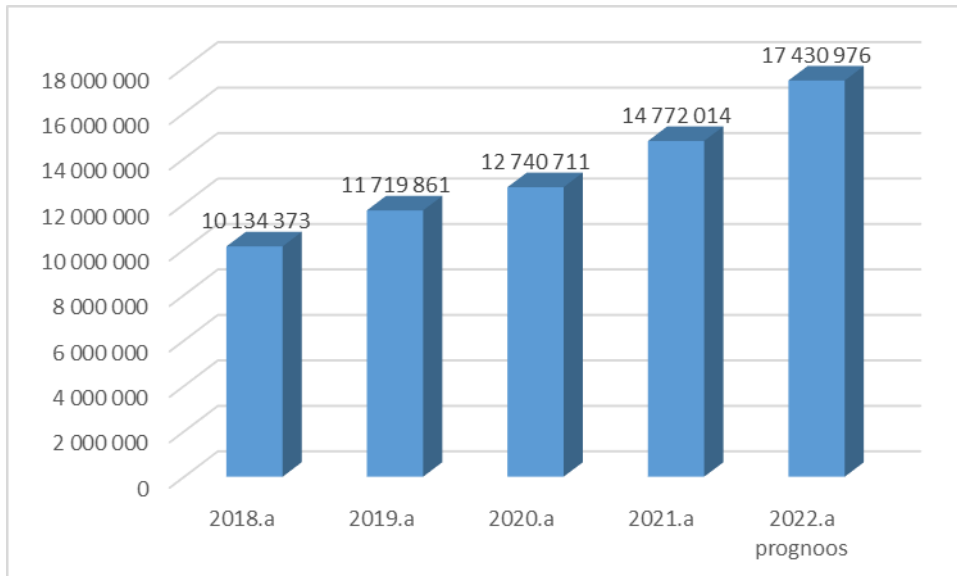
Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 187 216	25 427 540	27 849 239	30 094 764	32 548 547	35 230 727
Maksutulud	15 040 927	17 701 277	19 792 994	21 745 264	23 892 760	26 255 006
sh tulumaks	14 772 014	17 430 977	19 522 694	21 474 964	23 622 460	25 984 706
sh maamaks	264 333	265 000	265 000	265 000	265 000	265 000
sh muud maksutulud	4 579	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 213 877	1 353 356	1 421 024	1 435 234	1 449 586	1 464 082
Saadavad toetused tegevuskuludeks	5 900 269	6 366 407	6 628 721	6 907 766	7 199 701	7 505 139
sh tasandusfond	1 500 621	1 718 039	1 769 580	1 822 668	1 877 348	1 933 668
sh toetusfond	4 074 819	4 303 944	4 519 141	4 745 098	4 982 353	5 231 471
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	324 829	344 424	340 000	340 000	340 000	340 000
Muud tegevustulud	32 143	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500

Maksutulud koosnevad füüsilise isiku tulumaksust, maamaksust ja kohalikest maksudest. Kambja vallas on kohalikuks maksuks reklaamimaks. Tulud kaupade ja teenuste müügist sisaldavad riigilõive, haridusteenuste müüki teistele kohalikele omavalitsustele, tulusid valla hallatavate asutuste majandustegevusest, üüri- ja renditulusid. Saadavad toetused tegevuskuludeks sisaldavad tasandusfondi ja toetusfondi eraldisi. Muud tegevustulud koosnevad saastetasudest, vee-erikasutustasudest, trahvidest ja muudest eelpool nimetatavate tuludest.

Kambja valla suurim tuluallikas on füüsilise isiku tulumaks. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv ja keskmine palk. 2019. aastal oli tulumaksueraldise määr 11,93% ja alates 2020. aastast on vastav näitaja 11,96%. Tulumaksueraldise määr 11,96% sisaldab 0,01 protsendipunkti ujumise algõpetuse kuludeks, 0,02 protsendipunkti üldhariduskoolide tugiteenuste kuludeks ning 0,20 protsendipunkti maamaksu kompenseerimiseks. Eelarvestrateegia perioodil on kavandatud tulumaksu kasvuks perioodil 2023 12% ja aastatel 2024-2026 10%. Tulumaksu prognoosimisel on oluline osa maksumaksjate arvul ning palgatasemel.

Eelarvestrateegia perioodil eeldatakse, et maksumaksjate arv strateegia perioodil kasvab ning palgataseme kasv jätkub 2023. aastast. Arvestatud on ka 2022. aasta tulumaksu laekumise prognoosiga.

Joonis 3. Tulumaksu laekumine perioodil 2018-2022 (eurodes)

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täies ulatuses kohalike omavalitsuste eelarvesse. Maamaks on planeeritud 2022. aasta maksumäärade alusel.

Kambja vallas kehtiv kohalik maks on kehtestatud reklaamimaks. Kohalike maksude laekumise prognoosimisel on eeldatud, et uusi kohalikke makse strateegiaperioodil ei kehtestata.

Tulud kaupade ja teenuste müügist sisaldavad tulusid alusharidusteenuse, haridusteenuse ja huvikooliteenuse eest teistele omavalitsustele, lasteaedade toiduraha ja õppemaksude summaksid, mida tasuvad lapsevanemad, samuti muusikakooli õppemaksu. Siia laekuvad ka valla üüritulud ja tulud hallatavate asutuste majandustegevusest.

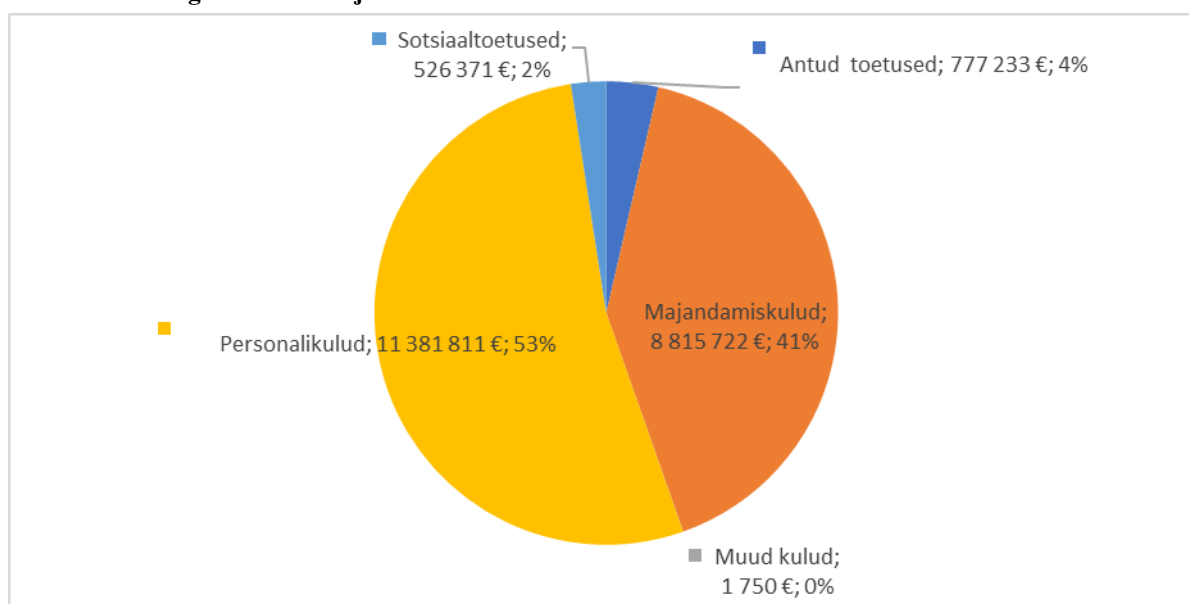
Saadavad toetused tegevuskuludeks jagunevad sihtotstarbelisteks ja mittesihtotstarbelisteks. Sihtotstarbeliste toetuste osas on planeeritud järgnevateks aastateks kasvu erinevate projektide elluviimiseks. Mittesihtotstarbeliste toetuste alla on arvestatud tasandus- ja toetusfondi summaksid. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Toetusfondi hulka kuuluvad üldhariduskoolide toetus, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus, raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus, huvihariduse toetus, teede korrashoiu toetus, toimetulekutoetus, matusetootus, asendus- ja järelhoolduse teenuse toetus, sotsiaalteenuste korralduse ja arenduse toetus. Muud saadavad toetused on erinevate riigiasutuste sihtotstarbelised toetused nagu PRIA koolipiima ja –puuvilja toetus, ja projektipõhised toetused mitmetest meetmetest.

Muu tegevustulu koosseisus käsitletakse muuhulgas maavara kaevandamisõiguse tasusid, vee erikasutustasu, saastetasusid, kahjutasusid, viivistasusid ning muid planeerimata tulusid. Eelarvestrateegia perioodil on muud tegevustulud kavandatud eelmiste perioodide tegelikku laekumist arvestades.

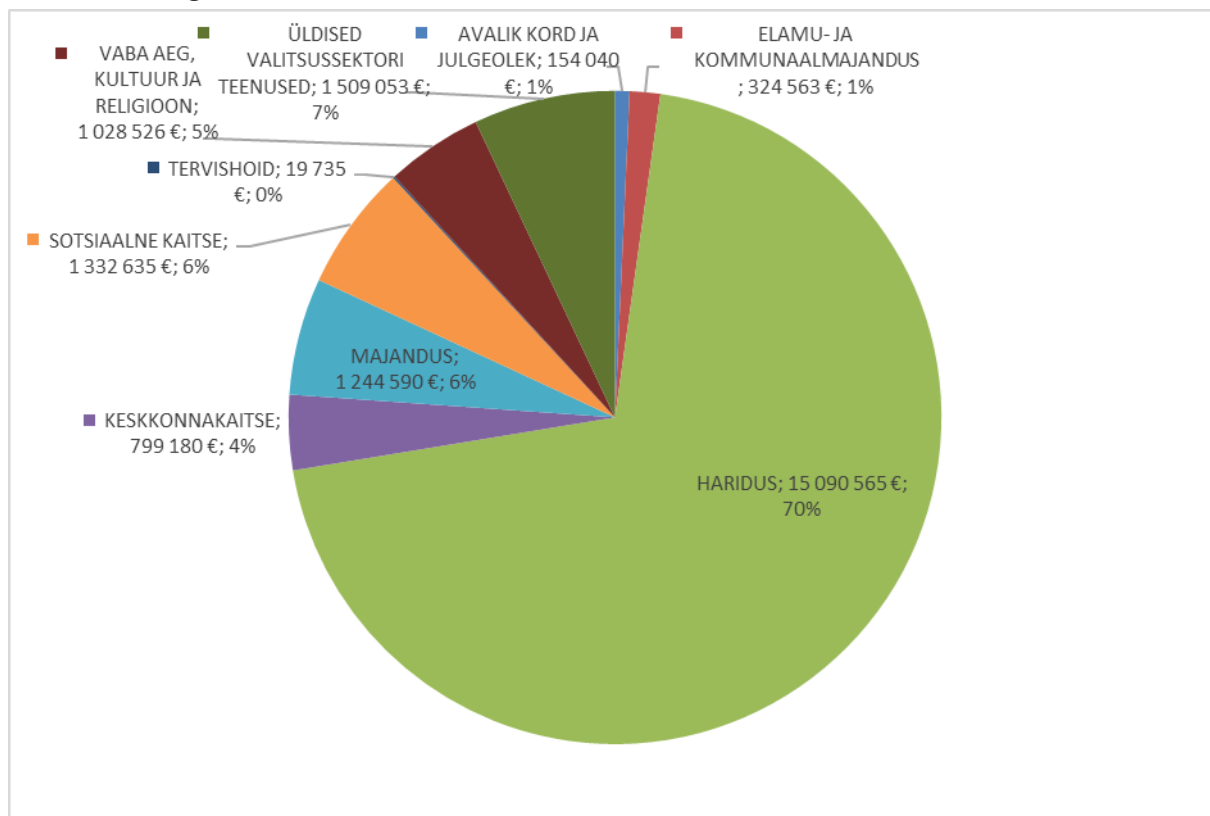
3. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud jagunevad järgmiselt: antavad toetused tegevuskuludeks ja muud tegevuskulud, sh personalikulud, majandamiskulud ja muud kulud. Antavad toetused tegevuskuludeks jagunevad omakorda: sotsiaaltoetused, muud toetused füüsilistele isikutele, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks ning mittesihtotstarbelised toetused. Antavate toetuste hulgas on tegevus- ja projektitoetused mittetulundusühingutele ja teistele organisatsioonidele. Aastatel 2023–2026 kasvavad Kambja valla kulud igal aastal keskmiselt 9%. Kõige suurem on kulude tõus (19%) 2023. aastal seoses uue planeeritava kooli, lasteaia ning lasteaiarühmade avamisega.

Joonis 4. Põhitegevuse kulude jaotus 2022.aastal

Joonis 5. Põhitegevuse kulud valdkondade lõikes 2022. aastal

Põhitegevuse kulud on perioodil 2023-2026 prognoositud järgmiselt:

- Antavad toetused püsivad strategiaperioodil üldiselt muutumatuna;
- Alates 2023. aastast lisanduvad seoses uue kooli ja lasteaia ning lasteaiarühmade avamisega personali- ja majandamiskulud; lisaks on arvestatud Tartu rattaringluse ning bussiliikluse kulud;
- Perioodil 2023 on personalikulude kasvuks planeeritud 22% ja perioodil 2024-2026 5% kuni 8% aastas.
- Perioodil 2023 on majandamiskulude kasvuks planeeritud 18% ja perioodil 2023-2026 5% kuni 7% aastas.

Tabel 3. Põhitegevuse kulude prognoos

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	17 955 346	21 557 344	25 672 544	27 680 199	28 996 883	30 380 502
Antavad toetused tegevuskuludeks	913 475	1 303 604	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Muud tegevuskulud	17 041 871	20 253 740	24 372 544	26 380 199	27 696 883	29 080 502
sh personalikulud	9 477 887	11 410 000	13 916 928	15 164 024	15 922 225	16 718 336
sh majandamiskulud	7 561 750	8 836 240	10 450 116	11 209 675	11 770 158	12 358 666
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>						
sh muud kulud	2 234	7 500	5 500	6 500	4 500	3 500

Antavad toetused tegevuskuludeks sisaldavad sotsiaalabitoetusi, muid toetusi füüsilistele isikutele, sihtotstarbelisi toetusi tegevuskuludeks ning mittesihtotstarbelisi toetusi. Antavate toetuste hulgas on tegevus- ja projektitoetused mittetulundusühingutele ja teistele organisatsioonidele.

Eelarvestrateegia perioodil on tegevuskulude kavandamisel lähtutud eelkõige seadusjärgsete avalike teenuste osutamiseks vajalike kulude katmisega. Majandamiskulude kavandamisel on arvestatud püsiva kohustuse või korduvate kohustuste täitmisele suunatud lepingute kuluga. Arvestatud on hoonete korrashoiu- ja hooldusteenustega, välialade korrashoiuga, kommunaalteenustega, side- ja valveteenustega, teede ja tänavate korrashoiuteenustega, haridusasutuste toitlustamise kuluga, bürookaupade ja korrashoiuvahendite soetamisega. Põhitegevuse kulude muutus sõltub põhitegevuse tulude vähenemisest või suurenemisest. Seega kui eelarve koostamise käigus selgub, et põhitegevuse tulud kujunevad planeeritust suuremaks, on võimalik suurendada põhitegevuse kulude kasvu.

4. Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem võrdub põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahega. Kohaliku omavalitsusüksuse finantsjuhtimise seaduse järgi on põhitegevuse tulemi väärtuseks lubatud ainult null või positiivne summa. Prognoositud on positiivne, ajas kasvav põhitegevuse tulem.

Tabel 4. Põhitegevuse tulemi prognoos

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 187 216	25 427 540	27 849 239	30 094 764	32 548 547	35 230 727
Põhitegevuse kulud kokku	17 955 346	21 557 344	25 672 544	27 680 199	28 996 883	30 380 502
Põhitegevuse tulem	4 231 870	3 870 196	2 176 696	2 414 565	3 551 664	4 850 225

5. Investeermistegevuse eelarve

Investeermistegevuse eelarve koosneb investeermistegevuse tuludest ja investeermistegevuse kuludest. Tuludena on planeeritud põhivara müük, saadavad toetused põhivara soetuseks, osaluste ning muude aktsiate müük ja finantstulud.

Kuludena on planeeritud põhivara soetus, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, osaluste ning muude aktsiate soetus ja finantskulud.

Tabel 5. Investeeringustegevuse prognoos

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-949 434	-7 705 725	-12 841 083	-5 619 616	-5 822 645	-4 823 450
Põhivara müük (+)	63 333	250 000	250 000	250 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-2 430 453	-8 439 775	-12 935 000	-5 685 000	-5 585 000	-4 585 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-900 432	-8 364 615	-12 885 000	-5 635 000	-5 585 000	-4 585 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 530 021	618 815	90 000	90 000	40 000	40 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-76 046	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-25 000	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	278	250	250	250	250	250
Finantskulud (-)	-11 568	-55 015	-166 333	-194 866	-247 895	-248 700

Prognoosist on näha, et investeeringustegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne, investeeringustegevuse kulud ületavad investeeringuteks saadavaid tulusid. Tulude pooltel sisalduv põhivara müük on vallale mittevajalike kinnistuste müük. Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on toetused, millede laekumine sõltub konkreetsest projektist. Finantstulu ja –kulud on intressitulud ja –kulud. Investeeringute tegemise võimekus sõltub valla omafinantseerimise võimekusest. Strateegias on arvestatud arengukavas sisalduvate investeeringutega ja nende hinnanguliste summadega.

Eelarvestrateegias on investeeringuobjektide nimekirjas toodud eraldi põhivara soetuse objektid ja põhivara soetuseks antavad sihtfinantseeringu objektid. Objektid on jagatud valdkondade lõikes.

Tabel 6. Investeeringud projektide ja tuluallikate lõikes

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
03 Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
04 Majandus	775 000	300 000	300 000	300 000	300 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	775 000	300 000	300 000	300 000	300 000
05 Keskkonnakaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	765 000	310 000	60 000	60 000	4 060 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	765 000	310 000	60 000	60 000	4 060 000
07 Tervishoid	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	140 000	150 000	150 000	50 000	50 000
sh toetuse arvelt	75 160	50 000	50 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	64 840	100 000	100 000	50 000	50 000
09 Haridus	6 684 775	12 100 000	5 100 000	5 100 000	100 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	6 684 775	12 100 000	5 100 000	5 100 000	100 000
10 Sotsiaalne kaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
KÕIK KOKKU	8 439 775	12 935 000	5 685 000	5 585 000	4 585 000
sh toetuse arvelt	75 160	50 000	50 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	8 364 615	12 885 000	5 635 000	5 585 000	4 585 000
Põhivara soetuse kontroll	0	0	0	0	0
Suuremad investeeringud nimeliselt	siin võib näidata ka art 4502 alt tehtavad investeeringud				
Tõrvandi Kooli ehitus	0	10 000 000	5 000 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		10 000 000	5 000 000		
Päikeseratta lasteaed (moodullasteaia ehitus)	0	2 000 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		2 000 000			
Vallateede pindamine	0	300 000	300 000	300 000	300 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		300 000	300 000	300 000	300 000
Kaasav eelarve	0	75 000	75 000	75 000	75 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		75 000	75 000	75 000	75 000
Kambja lasteaia renoveerimine	0	0	0	5 000 000	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				5 000 000	
Külitse vesi ja kanalisatsioon	0	0	0	0	4 000 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					4 000 000
Avalikud mänguväljakud	0	50 000	50 000	50 000	50 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		50 000	50 000	50 000	50 000
Tänavavalgustus	0	60 000	60 000	60 000	60 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		60 000	60 000	60 000	60 000
Pargi 7 renoveerimine	0	250 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		250 000			
Lasteaedade investeeringud põhivara uuendamisse	0	100 000	100 000	100 000	100 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		100 000	100 000	100 000	100 000
Kambja laululava ja kultuuripargi projekteerimine, rajamine	0	100 000	100 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		100 000	100 000		

6. Eelarve tulem, finantseerimistegevus ja likviidsed varad

Eelarve tulem võrdub põhitegevuse eelarveosa ja investeeringute eelarveosa summaga. Negatiivne eelarve tulem tuleb katta kas laenu või likviidsete vahendite arvelt.

Finantseerimistehingute kavandamisel on arvestatud järgmisi põhimõtteid.

- Raha jääk on aasta lõpul vähemalt üle 100 000 euro.
- Laenukohustused on mõistlikul tasemel, et laenu tagasimakse ei suurendaks järgnevatel perioodidel liiga palju püsikulusid. Laenude võtmisel arvestatakse 10-aastase tagasimaksmise perioodiga.
- Põhitegevuse tulem katab laenu põhiosa tagasimaksede ja laenu teenindamise kulud.

Tabel 7. Finantseerimistegevuse prognoos

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Finantseerimistegevus	-638 526	3 428 616	9 078 617	2 985 785	3 183 051	-300 000
Kohustiste võtmine (+)	0	4 000 000	10 000 000	4 500 000	5 000 000	2 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-638 526	-571 384	-921 383	-1 514 215	-1 816 949	-2 300 000

Tabel 8. Likviidsete varade prognoos

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 072 715	-406 913	-1 585 770	-219 267	912 070	-273 225
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-1 571 194	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 402 658	1 995 745	409 974	190 708	1 102 778	829 553

7. Võlakohustused

2021. aasta lõpu seisuga oli valla võlakohustuste jääk 1 223 931,2 eurot.

Kambja valla netovõlakoormus on peale uute laenukohustuste võtmist 2026. aasta lõpuks 53,3%. Eelarvestrateegia perioodiks kavandab Kambja vald investeeringute kaasfinantseerimiseks võtta laene ulatuses, et netovõlakoormuse määr püsib 60% piires. Vastavalt KOFSi §-le 34 võib netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi

ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Erandiks on 2020 ja 2021 aasta, mil netovõlakoormus võib ulatuda põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni või kuni 80% põhitegevuse tuludest. **Valitsus pikendas 80% ülemmäära kuni 2024. aastani.**

Netovõlakoormuse fikseerimine tehakse aastalõpu tegelike tekkepõhiste andmete alusel ja Kambja vallal on see tegelikkuses prognoositust alati väiksemaks osutunud. Netovõlakoormus arvutatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel kohaliku omavalitsuse üksuse kohta aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakohustustena võetakse arvesse bilansis kajastatud võetud laenud, kapitalirendid, emiteeritud võlakirjad, tasumise tähajaks täitmata jäänud kohustused, saadud toetuste tagasimakse kohustused, pikaajalised võlad tarnijatele ja bilansiväliselt kajastatud järgmiste perioodide rendikohustused mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest mittekatkestatava perioodiga üle ühe aasta. Netovõlakoormus ei tohi ületada kahel järjestikusel aastal netovõlakoormuse ülemmäära. Eelarvestrateegia perioodil on netovõlakoormuse ülemmäärast kinni peetud.

Kohalik omavalitsus võib laenu võtta ainult investeringuteks, aktsiate soetamiseks ja võla refinantseerimiseks. Investeringuteks uute kohustuste planeerimisel on arvestatud järgmiste tingimustega: netovõlakoormus ei tohi ületada lubatud piirmäära, laenu põhiosa makstakse tagasi võrdse põhiosaga tagasimaksegraafiku alusel, muutuv intress 6 kuu EURIBOR koos marginaaliga ei ületa 1,5%. Detailsem ülevaade võetud kohustistest ja planeeritavatest kohustistest on ära toodud Lisas 4 „Laenude ülevaade.“

8. Finantsdistsipliin

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus meetmed, milleks on kinnipidamine põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülempiirist.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Põhitegevuse tulude ja kulude tasakaalu nõudest kinnipidamise nõue on täidetud. Põhitegevuse tulem on positiivne. Netovõlakoormus on võlakohustuste ja likviidsete varade kogusumma vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus sätestab, et netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui kuuekordne põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Covid-19 pandeemiast tingitud majanduskriisi tõttu on 60% tingimus asendatud ajutiselt 80% tingimusega. Erand kehtib 2020. ja 2021. aastal ning valitsus pikendas 80% ülemmäära kuni 2024. aastani.

Tabel 9. Eelarvestrateegia

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 187 216	25 427 540	27 849 239	30 094 764	32 548 547	35 230 727
Maksutulud	15 040 927	17 701 277	19 792 994	21 745 264	23 892 760	26 255 006
sh tulumaks	14 772 014	17 430 977	19 522 694	21 474 964	23 622 460	25 984 706
sh maamaks	264 333	265 000	265 000	265 000	265 000	265 000
sh muud maksutulud	4 579	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 213 877	1 353 356	1 421 024	1 435 234	1 449 586	1 464 082
Saadavad toetused tegevuskuludeks	5 900 269	6 366 407	6 628 721	6 907 766	7 199 701	7 505 139
sh tasandusfond	1 500 621	1 718 039	1 769 580	1 822 668	1 877 348	1 933 668
sh toetusfond	4 074 819	4 303 944	4 519 141	4 745 098	4 982 353	5 231 471
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	324 829	344 424	340 000	340 000	340 000	340 000
Muud tegevustulud	32 143	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Põhitegevuse kulud kokku	17 955 346	21 557 344	25 672 544	27 680 199	28 996 883	30 380 502
Antavad toetused tegevuskuludeks	913 475	1 303 604	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Muud tegevuskulud	17 041 871	20 253 740	24 372 544	26 380 199	27 696 883	29 080 502
sh personalikulud	9 477 887	11 410 000	13 916 928	15 164 024	15 922 225	16 718 336
sh majandamiskulud	7 561 750	8 836 240	10 450 116	11 209 675	11 770 158	12 358 666
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh muud kulud	2 234	7 500	5 500	6 500	4 500	3 500
Põhitegevuse tulem	4 231 870	3 870 196	2 176 696	2 414 565	3 551 664	4 850 225
Investeeringustegevus kokku	-949 434	-7 705 725	-12 841 083	-5 619 616	-5 822 645	-4 823 450
Põhivara müük (+)	63 333	250 000	250 000	250 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-2 430 453	-8 439 775	-12 935 000	-5 685 000	-5 585 000	-4 585 000
sh projektide omaosalus	-900 432	-8 364 615	-12 885 000	-5 635 000	-5 585 000	-4 585 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 530 021	618 815	90 000	90 000	40 000	40 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-76 046	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-25 000	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	278	250	250	250	250	250
Finantskulud (-)	-11 568	-55 015	-166 333	-194 866	-247 895	-248 700
Eelarve tulem	3 282 436	-3 835 529	-10 664 387	-3 205 051	-2 270 981	26 775
Finantseerimistegevus	-638 526	3 428 616	9 078 617	2 985 785	3 183 051	-300 000
Kohustiste võtmine (+)	0	4 000 000	10 000 000	4 500 000	5 000 000	2 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-638 526	-571 384	-921 383	-1 514 215	-1 816 949	-2 300 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 072 715	-406 913	-1 585 770	-219 267	912 070	-273 225
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-1 571 194	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 402 658	1 995 745	409 974	190 708	1 102 778	829 553
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	1 395 779	4 652 547	13 731 164	16 716 948	19 900 000	19 600 000
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksud (kontogrupp 2038)	171 848					
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäär	0	0				
Netovõlakooormus (eurodes)	0	2 656 802	13 321 189	16 526 241	18 797 222	18 770 447
Netovõlakooormus (%)	0,0%	10,4%	47,8%	54,9%	57,8%	53,3%
Netovõlakooormuse ülemmäär (eurodes)	22 187 216	25 427 540	22 279 392	24 145 650	31 964 975	35 230 727
Netovõlakooormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	80,0%	80,2%	98,2%	100,0%
Vaba netovõlakooormus (eurodes)	22 187 216	22 770 738	8 958 202	7 619 409	13 167 753	16 460 280
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	15%	10%	8%	8%	8%
Põhitegevuse kulude muutus	-	20%	19%	8%	5%	5%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,24	1,18	1,08	1,09	1,12	1,16

9. Sõltuv üksus

Sõltuv üksus on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Kambja valla konsolideerimisgruppi kuuluvad 100% valla omanduses olevad Olme OÜ, Ülenurme Teed OÜ, Ülenurme Areng SA ja Aarike Hooldekeskus SA. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse finantsdistiipliini tagamise meetmete arvestusmetoodikale on 2021. aasta andmetel sõltuvad üksused Olme OÜ ja Ülenurme Teed OÜ.

Tabel 10. Sõltuvad üksused

Sõltuvad üksused KOKKU (konsolideeritud)	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 441 078	1 410 000	1 410 000	1 420 000	1 420 000	1 430 000
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	1 284 620	1 310 000	1 310 000	1 320 000	1 320 000	1 320 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 310 366	1 330 000	1 330 000	1 340 000	1 340 000	1 350 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	26 344	30 700	30 750	30 750	30 750	30 800
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusest)	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	130 712	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Investeermistegevus kokku (+/-)	-92 718	-45 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Eelarve tulem	37 994	35 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Finantseerimistegevus (-/+)	-6 768	-6 464	-13 481	-8 373	-6 734	-4 564
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	65 945	30 536	28 519	33 627	35 266	37 436
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	34 719	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	281 404	311 940	340 459	374 086	409 352	446 788
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	46 384	39 920	26 439	18 066	11 332	6 768
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	0	0	0	0	0	0
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Sõltuvate üksuste omavaheliste tehingute kontroll	0	0	0	0	0	0

10. Arvestusüksus

Finantsdistsipliini meetmed kehtivad kogu kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele, kuhu kuuluvad lisaks kohaliku omavalitsuse üksusele ka konsolideerimisgruppi kuuluvad sõltuvad üksused. Arvestusüksuse põhitegevuse tuludest ja –kuludest on välja arvatud omavahelised tehingud.

Tabel 11. Arvestusüksus

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 317 330	25 496 840	27 918 489	30 164 014	32 617 797	35 309 927
Põhitegevuse kulud kokku	17 954 748	21 546 644	25 661 794	27 669 449	28 986 133	30 379 702
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	4 362 582	3 950 196	2 256 696	2 494 565	3 631 664	4 930 225
Investeeringustegevus kokku	-1 042 152	-7 750 725	-12 881 083	-5 659 616	-5 862 645	-4 863 450
Eelarve tulem	3 320 430	-3 800 529	-10 624 387	-3 165 051	-2 230 981	66 775
Finantseerimistegevus	-645 294	3 422 152	9 065 136	2 977 412	3 176 317	-304 564
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 138 660	-376 377	-1 557 251	-185 640	947 336	-235 789
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-1 536 475	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 684 062	2 307 685	750 433	564 794	1 512 130	1 276 341
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	1 442 163	4 692 467	13 757 603	16 735 014	19 911 332	19 606 768
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakooormus (eurodes)	0	2 384 782	13 007 169	16 170 221	18 399 202	18 330 427
Netovõlakooormus (%)	0,0%	9,4%	46,6%	53,6%	56,4%	51,9%
Netovõlakooormuse ülemmäär (eurodes)	22 317 330	25 496 840	22 566 959	24 945 650	32 617 797	35 309 927
Netovõlakooormuse ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	80,8%	82,7%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakooormus (eurodes)	22 317 330	23 112 058	9 559 789	8 775 429	14 218 595	16 979 500

11. Kokkuvõte

Käesolevas eelarvestrateegias on antud ülevaade Kambja valla eelarve tuludest, kuludest, investeerimis- ja finantseerimistegevusest ning koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta (2023-2026) kohta. Eelarve strateegia on tasakaalus ning kooskõlas arengukavas toodud eesmärkidega. Valla tulubaas sõltub ümbritsevast majanduskeskkonnast ja keskvalitsuse otsustest kohaliku omavalitsuse rahastamisel. Kõige otsesemat mõju omavad elanike arv ja tööturul toimuvad muutused, kuna tööturu seisukorrast sõltub otseselt valla suurima tuluallika füüsilise isiku tulumaksu laekumine. Tulumaksu laekumine on kavandatud pigem konservatiivselt, et välistada negatiivse eelarve koostamist. Uusi kohalikke makse ei ole kavandatud.

Kambja vald peab strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistipliini tagamise meetmetest - kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest- positiivsest tulemist ja netovõlakoormuse ülemmäärast. Eelarvestrateegia perioodi on planeeritud laenukoormuse kasv, mis ei halvenda valla finantsvõimekust. Kambja vald on jätkusuutlik kohalik omavalitsus. Investeeringute osas on põhirõhk aastatel 2023 - 2026 haridusvaldkonnal. Kuna omavahendid ei kata kõiki investeeringuid, siis rahastatakse investeeringuid laenuvahenditest.

Lisa 1. Eelarvestrateegia

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 187 216	25 427 540	27 849 239	30 094 764	32 548 547	35 230 727
Maksutulud	15 040 927	17 701 277	19 792 994	21 745 264	23 892 760	26 255 006
sh tulumaks	14 772 014	17 430 977	19 522 694	21 474 964	23 622 460	25 984 706
sh maamaks	264 333	265 000	265 000	265 000	265 000	265 000
sh muud maksutulud	4 579	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 213 877	1 353 356	1 421 024	1 435 234	1 449 586	1 464 082
Saadavad toetused tegevuskuludeks	5 900 269	6 366 407	6 628 721	6 907 766	7 199 701	7 505 139
sh tasandusfond	1 500 621	1 718 039	1 769 580	1 822 668	1 877 348	1 933 668
sh toetusfond	4 074 819	4 303 944	4 519 141	4 745 098	4 982 353	5 231 471
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	324 829	344 424	340 000	340 000	340 000	340 000
Muud tegevustulud	32 143	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Põhitegevuse kulud kokku	17 955 346	21 557 344	25 672 544	27 680 199	28 996 883	30 380 502
Antavad toetused tegevuskuludeks	913 475	1 303 604	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Muud tegevuskulud	17 041 871	20 253 740	24 372 544	26 380 199	27 696 883	29 080 502
sh personalikulud	9 477 887	11 410 000	13 916 928	15 164 024	15 922 225	16 718 336
sh majandamiskulud	7 561 750	8 836 240	10 450 116	11 209 675	11 770 158	12 358 666
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh muud kulud	2 234	7 500	5 500	6 500	4 500	3 500
Põhitegevuse tulem	4 231 870	3 870 196	2 176 696	2 414 565	3 551 664	4 850 225
Investeeringitegevus kokku	-949 434	-7 705 725	-12 841 083	-5 619 616	-5 822 645	-4 823 450
Põhivara müük (+)	63 333	250 000	250 000	250 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-2 430 453	-8 439 775	-12 935 000	-5 685 000	-5 585 000	-4 585 000
sh projektide omaosalus	-900 432	-8 364 615	-12 885 000	-5 635 000	-5 585 000	-4 585 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 530 021	618 815	90 000	90 000	40 000	40 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-76 046	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-25 000	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	278	250	250	250	250	250
Finantskulud (-)	-11 568	-55 015	-166 333	-194 866	-247 895	-248 700
Eelarve tulem	3 282 436	-3 835 529	-10 664 387	-3 205 051	-2 270 981	26 775
Finantseerimistegevus	-638 526	3 428 616	9 078 617	2 985 785	3 183 051	-300 000
Kohustiste võtmine (+)	0	4 000 000	10 000 000	4 500 000	5 000 000	2 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-638 526	-571 384	-921 383	-1 514 215	-1 816 949	-2 300 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 072 715	-406 913	-1 585 770	-219 267	912 070	-273 225
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-1 571 194	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 402 658	1 995 745	409 974	190 708	1 102 778	829 553
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	1 395 779	4 652 547	13 731 164	16 716 948	19 900 000	19 600 000
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)	171 848					
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäär	0	0				
Netovõlakooormus (eurodes)	0	2 656 802	13 321 189	16 526 241	18 797 222	18 770 447
Netovõlakooormus (%)	0,0%	10,4%	47,8%	54,9%	57,8%	53,3%
Netovõlakooormuse ülemmäär (eurodes)	22 187 216	25 427 540	22 279 392	24 145 650	31 964 975	35 230 727
Netovõlakooormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	80,0%	80,2%	98,2%	100,0%
Vaba netovõlakooormus (eurodes)	22 187 216	22 770 738	8 958 202	7 619 409	13 167 753	16 460 280
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	15%	10%	8%	8%	8%
Põhitegevuse kulude muutus	-	20%	19%	8%	5%	5%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,24	1,18	1,08	1,09	1,12	1,16

Lisa 2. Sõltuvad üksused

Sõltuvad üksused KOKKU (konsolideeritud)	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 441 078	1 410 000	1 410 000	1 420 000	1 420 000	1 430 000
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	1 284 620	1 310 000	1 310 000	1 320 000	1 320 000	1 320 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 310 366	1 330 000	1 330 000	1 340 000	1 340 000	1 350 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	26 344	30 700	30 750	30 750	30 750	30 800
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksuse	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	130 712	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Investeermistegevus kokku (+/-)	-92 718	-45 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Eelarve tulem	37 994	35 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Finantseerimistegevus (-/+)	-6 768	-6 464	-13 481	-8 373	-6 734	-4 564
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	65 945	30 536	28 519	33 627	35 266	37 436
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	34 719	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	281 404	311 940	340 459	374 086	409 352	446 788
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	46 384	39 920	26 439	18 066	11 332	6 768
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	0	0	0	0	0	0
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Sõltuvate üksuste omavaheliste tehingute kontroll	0	0	0	0	0	0

Lisa 3. Arvestusüksus

Kambja vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 317 330	25 496 840	27 918 489	30 164 014	32 617 797	35 309 927
Põhitegevuse kulud kokku	17 954 748	21 546 644	25 661 794	27 669 449	28 986 133	30 379 702
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	4 362 582	3 950 196	2 256 696	2 494 565	3 631 664	4 930 225
Investeeringustegevus kokku	-1 042 152	-7 750 725	-12 881 083	-5 659 616	-5 862 645	-4 863 450
Eelarve tulem	3 320 430	-3 800 529	-10 624 387	-3 165 051	-2 230 981	66 775
Finantseerimistegevus	-645 294	3 422 152	9 065 136	2 977 412	3 176 317	-304 564
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 138 660	-376 377	-1 557 251	-185 640	947 336	-235 789
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-1 536 475	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 684 062	2 307 685	750 433	564 794	1 512 130	1 276 341
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	1 442 163	4 692 467	13 757 603	16 735 014	19 911 332	19 606 768
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	2 384 782	13 007 169	16 170 221	18 399 202	18 330 427
Netovõlakoormus (%)	0,0%	9,4%	46,6%	53,6%	56,4%	51,9%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	22 317 330	25 496 840	22 566 959	24 945 650	32 617 797	35 309 927
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	80,8%	82,7%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	22 317 330	23 112 058	9 559 789	8 775 429	14 218 595	16 979 500

Lisa 4. Laenude ülevaade

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Objekt millele laen võeti
Leping	2012011442									
	Põhisumma tagasimakse	99 999,96	99 999,96	99 999,96	50 000,38					Soinaste lasteaia ehitus
	Intress	3 442,32	2 347,64	1 194,63	167,42					
	Kohustise jääk	250 000,30	150 000,34	50 000,38	0,00					
Leping	2017004539									
	Põhisumma tagasimakse	461 258,76	461 258,76	461 258,76	461 258,76	461 258,76	76 876,34			Gümni algklasside korpuse juurdeehitus
	Intress	14 517,54	11 495,07	8 318,28	5 257,77	2 174,00	62,72			
	Kohustise jääk	1 921 911,38	1 460 652,62	999 393,86	538 135,10	76 876,34	0,00			
Leping	2017020312									
	Põhisumma tagasimakse	25 500,00	25 500,00	25 500,00	25 500,00	25 500,00	17 000,00			Kuuste kooli juurdeehitus ja valla teed
	Intress	1 279,49	1 039,27	785,96	542,54	296,81	61,91			
	Kohustise jääk	119 000,00	93 500,00	68 000,00	42 500,00	17 000,00	0,00			
Leping	2016018732									
	Põhisumma tagasimakse	14 285,76	14 285,76	14 285,76	14 285,76	14 285,44				Kambja lasteaia välisfaasadi rek
	Intress	625,08	489,98	348,83	212,19	74,55				
	Kohustise jääk	57 142,72	42 856,96	28 571,20	14 285,44	0,00				
Leping	2015028613									
	Põhisumma tagasimakse	20 339,04	20 339,04	20 339,04	20 339,04	20 339,04	20 339,04	16 948,64	0,00	Kambja lasteaia keldrikorruse rek
	Intress	1 577,79	1 337,33	1 079,78	835,30	587,73	341,69	94,62	0,00	
	Kohustise jääk	118 643,84	98 304,80	77 965,76	57 626,72	37 287,68	16 948,64	0,00	0,00	
Leping	2014022852									
	Põhisumma tagasimakse	17 142,84	17 142,84	17 142,96						Kambja aleviku reoveepuhasti, teede pindamine, hajaasustuse veeprojekt
	Intress	486,16	296,35	103,37						
	Kohustise jääk	34 285,80	17 142,96	0,00						
Leping	2010038213									
	Põhisumma tagasimakse	5 858,40	5 859,80							Kuuste kooli lasteaia juurdeehitus
	Intress	122,08	43,07							
	Kohustise jääk	5 859,80	0,00							
Leping	2005010544									
	Põhisumma tagasimakse	26 402,64	13 193,67							Kambja PK ehitus ja inventar; Ka noortekeskus renov., vallamaja renov; KA lasteaed renov ja sisustus; Ka sp.hoone renov
	Intress	125,09	17,69							
	Kohustise jääk	13 193,67	0,00							
Leping	2009032113									
	Põhisumma tagasimakse	21 957,44								Kambja tervisekeskus ja postkontor
	Intress	124,23								
	Kohustise jääk	0,00								
Uus laen 2022.a					4 000 000,00					
	Põhisumma tagasimakse				0,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	Ülenurme Gümni spordihoone renov
	Intress				48 000,00	43 200,00	38 400,00	33 600,00	28 800,00	
	Kohustise jääk				4 000 000,00	3 600 000,00	3 200 000,00	2 800 000,00	2 400 000,00	
Uus laen 2023.a						10 000 000,00				Tõrvandi Kooli ehitus ja Päikeseratta Lasteaed
	Põhisumma tagasimakse					0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	
	Intress					120 000,00	108 000,00	96 000,00	84 000,00	
	Kohustise jääk				0,00	10 000 000,00	9 000 000,00	8 000 000,00	7 000 000,00	
Uus laen 2024.a							4 500 000,00			Tõrvandi Kool
	Põhisumma tagasimakse						0,00	400 000,00	400 000,00	
	Intress						48 000,00	43 200,00	38 400,00	
	Kohustise jääk						4 000 000,00	3 600 000,00	3 200 000,00	
Uus laen 2025.a								5 000 000,00		Kambja Lasteaia renoveerimine
	Põhisumma tagasimakse							0,00	500 000,00	
	Intress							75 000,00	67 500,00	
	Kohustise jääk							5 000 000,00	4 500 000,00	
Uus laen 2026.a									2 000 000,00	Külitse vesi ja kanalisatsioon
	Põhisumma tagasimakse								0,00	
	Intress								30 000,00	
	Kohustise jääk								2 000 000,00	
KOKKU:	Põhisumma tagasimakse	692 744,84	657 579,83	638 526,48	571 383,94	921 383,24	1 514 215,38	1 816 948,64	2 300 000,00	
	Intress	22 299,78	17 066,40	11 830,85	55 015,22	166 333,09	194 866,32	247 894,62	248 700,00	
	Kohustise jääk	2 520 037,51	1 862 457,68	1 223 931,20	4 652 547,26	13 731 164,02	16 216 948,64	19 400 000,00	19 100 000,00	